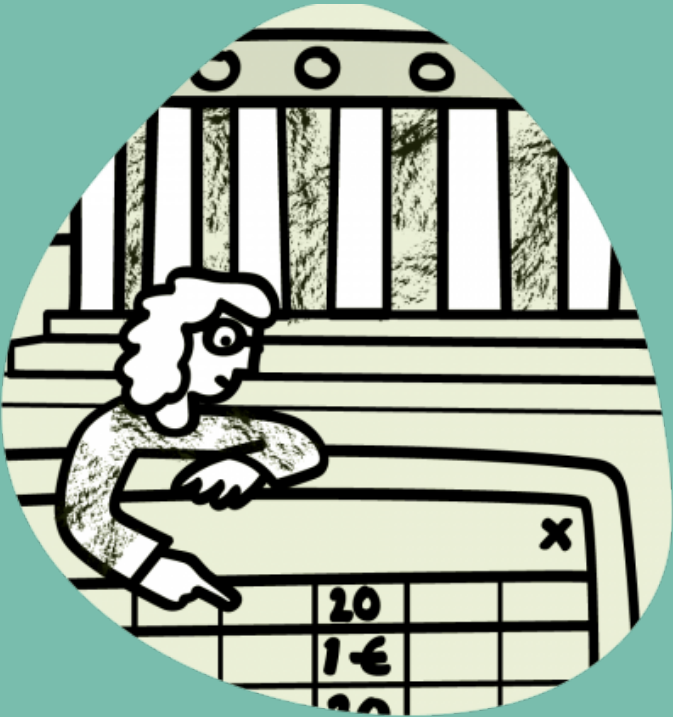

Vaikuttavuustarina

HALLINTO LUO TILAA MUUTOKSELLE

Hallinnolla ja budjetoinnilla on keskeinen rooli reilussa ja rivakassa muutoksessa kohti ympäristön kantokyvyn rajoissa toimivaa ekohyvinvointivaltiota. Niiden kautta julkinen, demokraattisesti ohjattu valta voi edistää tutkimustietoon perustuvaa kestävyysmurrosta – tai hidastaa sitä. Julkisissa hankinnoissa piilee 47 miljardin euron mahdollisuus muuttaa paitsi julkisen sektorin toimintaa myös markkinoiden tarjontaa.

ORSI-hankkeessa tavoitteenamme on edistää tutkimuksen ja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden keinoin kolmea keskeistä muutosta:

- 1** Kestävyystavoitteista tulee prioriteetti julkisen sektorin toiminnan ja talouden suunnittelussa.
- 2** Kestävyystavoitteiden saavuttamiselle luodaan tutkimustietoon nojaavia parhaita käytäntöjä ja työkaluja.
- 3** Parhaita käytäntöjä ja onnistuneita kokeiluja skaalataan onnistuneesti uusille sektoreille ja paikkakunnille.

Näin etenemme kohti vaikuttavuutta

1 KESTÄVYYSTAVOITTEET KUNTIEN JA VALTION STRATEGIOIHIN

Olemme tuottaneet runsaasti viestintämateriaalia ja tehneet laajaa yhteistyötä etenkin Kuntaliiton kanssa, jotta kestävyystavoitteet nousisivat vuoden 2021 kuntavaalien jälkeen laadittuihin kuntastrategioihin ja niiden toteutukseen. Kansallisella tasolla vaikutimme Suomen uuteen kiertotalouden strategiseen ohjelmaan, jotta sinne saataisiin määrälliset tavoitteet luonnonvarojen käytölle. Lisäksi olemme vieneet kestävyyskysymyksiä ja vaikuttavuusperustaisia hankintoja osaksi kansallista hankintastrategiaa.

2 SUOSITUKSIA KESTÄVIIN HANKINTOIHIN

Olemme luoneet kuntien ilmastobudjetointiin ja hiilineutraaliutta edistäviin julkisiin hankintoihin politiikkasuositukset. Julkisten hankintojen kestävyden edistäminen etenee laajalla rintamalla muun muassa uuden kansallisen hankintastrategian ja KEINO-osaamiskeskuksen toiminnan myötä. Ilmastobudjetointi on herättänyt laajaa kiinnostusta, ja ORSIn tutkijat ovat olleet edistämässä asiaa muun muassa kunnille tarkoitetuissa tilaisuuksissa.

3 TUTKIMUSTIETO KÄYTTÄÖN VERKOSTOISSA

ORSIn tutkijat ovat mukana keskeisissä verkostoissa vieden tutkimustietoa käytäntöön esimerkiksi osana Pirkanmaan ekologisen transition prosessia sekä tutkien uusia toimintamuotoja kuten KEINO-akatemiaa

Yhteistyöllä ja tutkimuksella kohti kestävä hallintoa ja budjetointia

Tuotamme yhteistyössä monenlaisten toimijoiden kanssa tutkimustietoa ja hyviä käytäntöjä muutosvoimaisen hallinnon ja budjetoinnin edistämiseksi. Vaikuttavuuden syntymisen kannalta on ollut lupaavaa, että tutkijoitamme on kutsuttu mukaan useisiin yhteiskunnallisesti merkittäviin prosesseihin. Jotta tutkimustuloksiamme voidaan hyödyntää kehitystyössä mahdollisimman hyvin, työskentelemme läheisessä vuorovaikutuksessa tutkimuksen kohteena olevia kokonaisuuksia kehittävien henkilöiden kanssa.

Pohdimme, minkälaista olisi empaattisempi, avoimuutta, jakamista ja luottamusta tukeva hallinto. Perehdymme suomalaisiin ja kansainvälisiin edelläkävijäesimerkkeihin ja ajankohtaisiin kehittämisprosesseihin niin valtion tasolla kuin kunnissa. Tutkimme muun muassa Suomen kestävä kehityksen politiikkaa ja kiertotalouden edistämistoimia yhteiskunnan eri tasoilla.

Vuonna 2020 tarjosimme tukea Suomen kiertotalouden strategisen ohjelman laadintaan ja vaikutimme osaltamme siihen, että kiertotaloudelle asetettiin ensimmäistä kertaa Suomen historiassa määrälliset tavoitteet. Osallistuimme ohjelman työpajoihin ja valmistelukokouksiin sekä ohjelman ennakoarvointiin. Lisäksi järjestimme tapaamisen alankomaalaisten edelläkävijöiden kanssa, koostimme edelläkävijäesimerkkejä mahdollisista tavoitteista ja mittareista ja jäsentelimme valtioneuvoston avoimen verkkoavoriihen kärkiä. Myötävaikutimme siihen, että ajatus empaattisesta hallinnosta nostettiin mukaan ohjelmaan.

Paikallistasolla selvitämme, miten kestävä kehityksen investoinnit haastavat kuntia pitkäjänteisempiin, sektorirajat ylittäviin budjetointikäytäntöihin. Edistämme aktiivisesti kuntien kestävä hallintoa ja budjetointia. Julkaisimme maaliskuussa 2021 politiikkasuositukset kuntien ilmastobudjetointiin ja hiilineutraaliuutta edistäviin hankintoihin. Olemme käsitelleet politiikkasuosituksia esimerkiksi Kekekerit-webinaarisarjassa, jota olemme järjestäneet muun muassa Kuntaliiton, Jyväskylän yliopiston WISDOM-tutkijayhteisön ja YK-liiton kanssa. arjassa on ruodittu kuntien kestävyysteemoja monipuolisesti. Hallinnon ja johtamisen kehittäminen on ollut teemana useassa tilaisuudessa.

Osallistuimme myös tiiviisti Kuntaliiton Kestävät kunnat -ennakointiprosessiin, jossa muun muassa sparrasimme kuntatoimijoita ja koostimme ratkaisukortteja kestävästä käytännöistä. Olemme mukana useassa työryhmässä, jotka panevat toimeen kansallista Hankinta-Suomi-strategiaa. Tarkastelemme kestävyuden huomioimista myös valtakunnallisten megaprojektien, kuten Helsinki-Tallinna-tunnelihankkeen, yhteydessä.

Kokeilemme ja tarkastelemme uusia muutosvoimaisen hallinnon ja osallisuuden muotoja yhteistyössä Pirkanmaan liiton kanssa järjestämässämme Pirkanmaan ekologinen transiitio -yhteiskehittämisprosessissa. Järjestimme Pirkanmaan Ekot-hon -tapahtuman ja käynnistimme murrosagentti-toimintamallin kestävyden edistämiseen. Kehitämme myös yhteistyössä maakunnallisen elinvoiman mittaritöitä sosiaalisen ja ekologisen kestävyuden ohjaamiseksi.

Teemme yhteistyötä eri tasoilla toimivien tärkeiden välittäjätoimijoiden ja verkostojen kanssa. Parannamme tutkimustyömme kautta Kestävien ja innovatiivisten julkisten hankintojen verkostomaisen osaamiskeskuksen (KEINO) toiminnan vaikuttavuutta. Olemme muun muassa olleet järjestämässä Vähähiilisten hankintojen kehittämisohjelmaa (VÄHIS) ja kahta KEINO-akatemiaa, eli julkisten hankintojen johtamiseen keskittynyttä kehittämisohjelmaa. Lisäksi olemme tuottaneet mate-

riaaleja hankintojen johtamisen keskeisistä kysymyksistä sekä tukevat arviointia verkoston vaikuttavuudesta.

Perehdymme myös siihen, miten tehokkaiksi todettujen kuntien ilmastotyön vertaisverkostojen, kuten HINKU-verkoston, käytäntöjä voidaan viedä muuhun julkisen sektorin kestävyystyöhön. Toimimme kaiken kaikkiaan aktiivisesti useissa suomalaisissa ja kansainvälisissä verkostoissa, jotka keskittyvät kestävyyskysymysten ratkaisemiseen hallinnon keinoin. Näihin lukeutuvat edellämainittujen lisäksi esimerkiksi EU:hun linkittyvän Euroopan ympäristökeskuksen (EEA) verkostot, kansainvälisesti toimiva One Green Government -verkosto sekä suomalaiset FISU- ja CIRCWASTE -verkostot. Pyrimme jatkuvasti kehittämään verkostoja esimerkiksi erilaisiin tapahtumiin ja tapaamisiin osallistumalla.

Olemme viritelleet uusia yhteistyökuvioita esimerkiksi Valtion ennakko-ohjaus -hankkeen, Kestävän kehityksen pääsihteeristön ja Yhden pallon visiot -hankkeen kanssa. Tutkimuksen saralla olemme luoneet yhteistyösuhteita muun muassa muihin STEER- ja FOOD-ohjelman hankkeisiin. Pidämme sidosryhmämme tietoisina toiminnastamme ja yhteistyön paikoista sidosryhmätietokannan ja noin kerran kuussa ilmestyvän uutiskirjeemme avulla.

Tietoa kaikkien saataville aktiivisella viestinnällä ja vuorovaikutuksella

Olemme nostaneet kestävän hallinnon ja budjetoinnin teemoja määrätietoisesti julkiseen keskusteluun kahdenvälisen ja julkisen sidosryhmätyön kautta sekä sosiaalisessa mediassa. Havaintojemme mukaan ymmärrys julkisten hankintojen vaikuttavuudesta onkin kasvanut. Kestävät ja vaikuttavuusperusteiset hankinnat on otettu muun muassa kansalliseen Hankinta-Suomi-strategiaan tärkeiksi tavoitteiksi. Ilmastobudjetointi on myös saanut laajaa vastakaikua, ja siitä ollaan järjestämässä koulutusta kunnille.

Luomme keskustelua ja välitämme tietoa julkisissa tilaisuuksissa. Olemme olleet mukana järjestämässä monenlaisia tapahtumia, kuten tammikuussa 2020 järjestettyä What is an Eco-welfare state? -seminaaria ja marraskuussa 2020 järjestettyä European Environmental Evaluators Networkin (EEEN2020) foorumia. Tuimme Kestävän kehityksen asiantuntijapaneelin työtä loppuvuonna 2020 kestävyysmuroksia käsitelleen työpajasarjan järjestämisessä.

Olemme myös pitäneet lukuisia puheenvuoroja erilaisissa tilaisuuksissa. Esimerkkinä mainittakoon puheet YK-nuorten seminaarissa lokakuussa 2020, Motivan helmikuussa 2020 järjestämässä Parhaat reseptit kuntien ilmastojohtajuuteen -tilaisuudessa sekä kansainvälisen International Sustainability Transitions -verkoston konferenssissa elokuussa 2020. Olemme myös osallistuneet aktiivisesti erilaisiin teemaan liittyviin työpajoihin.

Kristallipallo-podcastimme kunnat-sarja ja blogikirjoituksemme tarjoavat näkökulmia kestävään hallintoon ja budjetointiin helpostilähestyttävässä muodossa. Niissä on käsitelty muun muassa valtion ja kuntien erilaisiin rooleja, kestäviä elinympäristöjä, empaattista hallintoa, kiertotalouden tavoitteita ja kuntien vihreitä

Vaikuttavuustarina / HALLINTO LUO TILAA MUUTOKSELLE
2021

investointeja. Blogikirjoituksemme on julkaistu pääasiassa myös muualla kuin ORSI-hankkeen nettisivuilla, jotta ne tavoittavat mahdollisimman monet. Kirjoituksiamme löytyy esimerkiksi Kelan blogista, kestävakehitys.fi-sivustolta ja STN:n uutiskirjeestä.

Rakensimme verkkosivuillemme myös kunnille suunnatun ecowelfare.fi/kunnat-sivun, jolta kuntatoimijat löytävät helposti politiikkasuosituksemme sekä muita tekstejä ja vinkkejä kestävyystoimiin, tapahtumailmoituksia ja Kristallipallo-podcastsarjamme jaksoja. Sivustollemme on suunnitteilla vastaava valtiollisille toimijoille suunnattu sivu.

Tutustu tutkimusjulkaisuihimme: ecowelfare.fi/artikkelit

ORSI-hanke luotsaa hyvinvointivaltiota ympäristön kantokyvyn rajoihin. Etsimme reiluja ja rivakoita keinoja siihen, miten julkishallinto voi ohjata muutosta. Tuomme kansalaiset, päätöksentekijät ja yritykset yhteiseen pöytään. Tutkimme hallintoa ja budjetointia, arjen osallistumista, vastuullisia innovaatioita ja kulutusvalintojen ohjausta.

Towards Eco-Welfare State: Orchestrating for Systemic Impact (ORSI) -hanke on Tampereen yliopiston, Suomen ympäristökeskus SYKEN, Aalto-yliopiston ja VTT:n yhteisponnistus. Hanke on osa STN:n ohjelmaa Julkisen vallan muuttuva rooli ja yhteiskunnan ohjaamisen mahdollisuudet (STEER). STEER-ohjelmassa etsitään tutkimuksen avulla ratkaisuja siihen, miten ja millaisin keinoin yhteiskunnallista kehitystä voidaan nykyoloissa ohjata kohti pitkäjänteisiä yhteiskunnallisia tavoitteita, kuten sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävää kehitystä.

